

WIE IS ...?

**MARTHA CHRISTINA
TIAHAHU**

**MOLUKSE VOETSTAPPEN DOOR DE GESCHIEDENIS:
ZESTIEN VERHALEN OVER HISTORISCHE PERSONEN**

1817



beeld van
Martha Christina
op Ambon



De brief kwam van Saparua. Rustig spraken de *kapitans* van de zeven dorpen op Nusalaut erover. Thomas Matulesia, een kapitan op Saparua, vroeg de bevolking van Nusalaut om steun in de strijd tegen de Nederlanders. Sinds maart van dit jaar, 1817, toen de Engelsen het gezag over de Molukken weer aan de Nederlanders overdroegen, was het onrustig op de Molukse eilandjes. Want de Nederlanders waren veel strenger dan de Engelsen. En nu wilde Thomas Matulesia, ook kapitan Pattimura genoemd, de Nederlanders verjagen. Stilletjes zat Martha Christina, de dochter van Paulus Tiahahu, kapitan van het dorp Abubu, naar de mannen te luisteren. Bijna altijd zat zij erbij als haar vader met de andere kapitans vergaderde en nooit ontging haar iets.

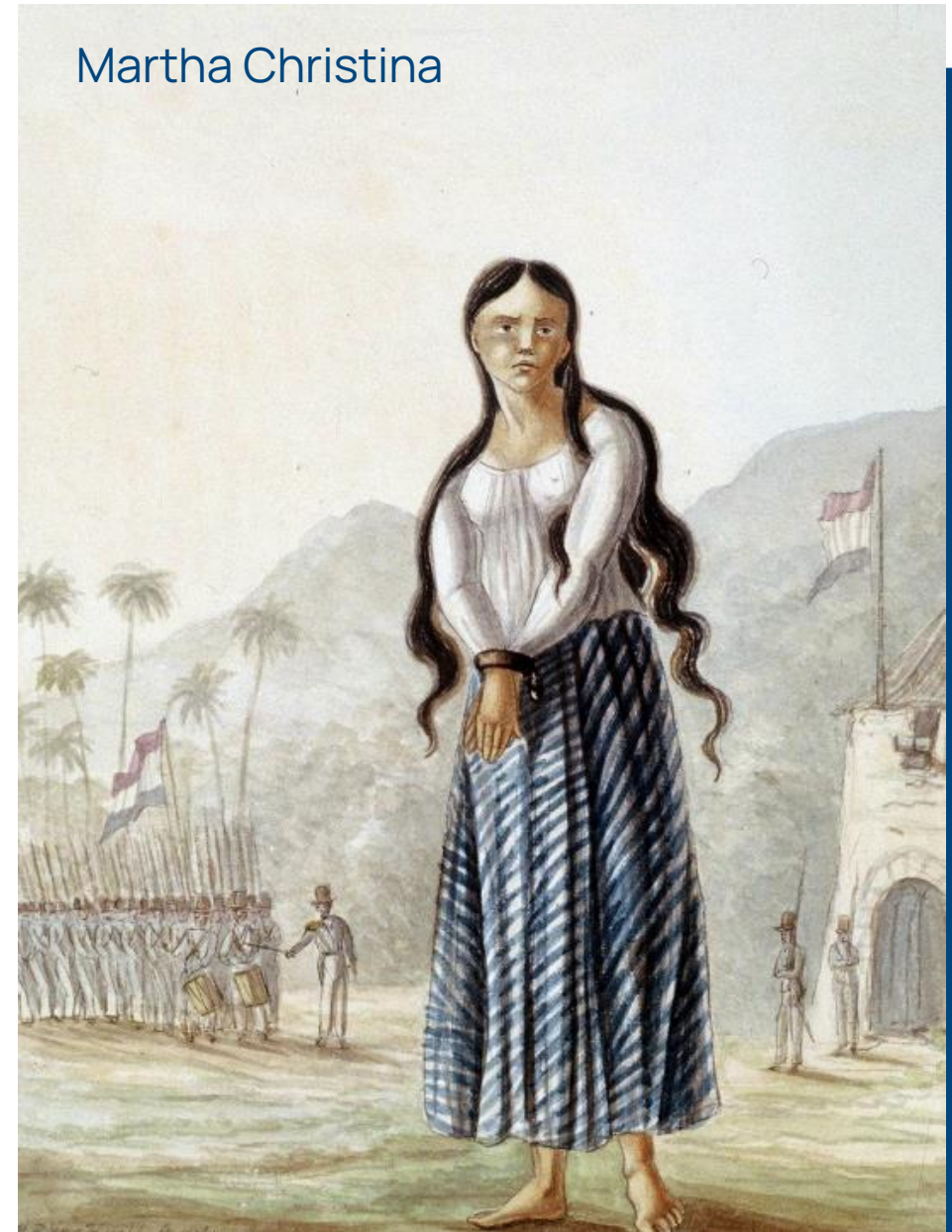
‘Welkom’, hoorde ze Pattimura zeggen. Door de spanning hoorde ze bijna niks. Ze wist niet

wat ze zag. Het was ontzettend druk daar op die geheime plek in de bossen bij Haria op Saparua. Haar vader stond er een beetje beschaamd bij want de delegatie uit Nusalaut was te laat aangekomen voor de geheime bijeenkomst op 14 mei 1817. Niet alleen door de sterke oostenwind konden ze niet op tijd de oversteek naar Saparua maken, want het was te gevaarlijk door de hoge golven. Maar het kwam ook door de ruzie met haar vader toen ze liet blijken mee te willen naar Saparua. 'Nee, je kunt niet mee', zei haar vader. Maar koppig bleef ze smeken. Uiteindelijk ging haar vader overstag. 'U kunt op de steun van de bevolking van Nusalaut rekenen', hoorde ze haar vader zeggen.

Het was meer dan een half jaar later, in november 1817. De Nederlandse soldaten liepen richting het dorp Ulat op het eiland Saparua. Ze waren moe en dorstig. Al maanden duurde de strijd tegen de manschappen van Pattimura. Veel slachtoffers waren er al gevallen. Aan beide zijden. Maar nu waren ze aan de winnende hand. Een paar dagen geleden werd het dorp Siri Sori ingenomen. Maar ze wisten dat in Ulat verdedigingswallen gebouwd waren. Commandant Krieger liep voorop. Het was onheilspellend stil. Plots klonken er schoten en brak de hel los. 'Voorwaarts', klonk zijn bevel. Ondanks een regen van kogels naderden de soldaten steeds dichterbij het dorp. Vanaf de verdedigingswallen werd nu ook met stenen gegooid. 'Kijk uit', hoorde commandant Krieger roepen, maar het was te laat. Een stevige steen trof hem vol op het lichaam. Met een van pijn vertrokken gezicht zag hij dat een jonge vrouw aan de andere kant meevocht. Zij had hem ook getroffen met die steen. Zij vocht als een leeuw en deed niet voor de mannen onder.

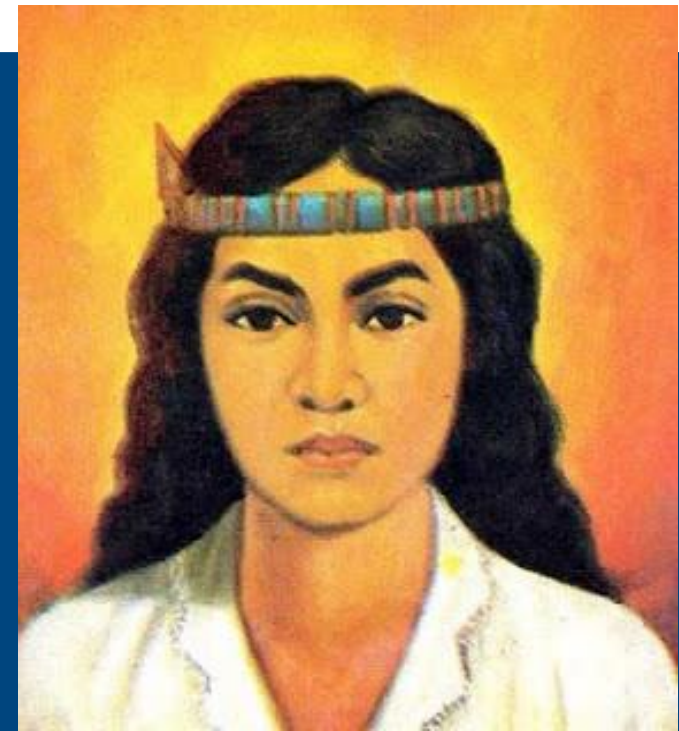
Maar langzamerhand nam de tegenstand af en uiteindelijk kwam er een einde aan het gevecht. 'Kijk eens wie we hier hebben', riepen een paar soldaten toen ze uit een half afgebrand huis kwamen. Met nog een speer in de hand werd een meisje uit het huis gesleept. Commandant Krieger herkende de jonge vrouw die hem met een steen getroffen had.

'Neem mijn leven voor dat van mijn vader', smeekte Martha Christina. Maar de Nederlandse bevelhebber was niet te vermurwen. Paulus Tiahahu, de kapitan van Abubu, werd ter dood veroordeeld wegens zijn deelname aan de actie van Pattimura. Martha Christina was ziek van verdriet. Ze wist dat de executie dadelijk zou plaatsvinden hier in *benteng* (fort) Beverwijk op Nusalaut. Haar leven werd gespaard, maar ze zou wel naar Java overgebracht worden.



'Kom', hoorde ze een officier zeggen, 'je hoeft dit niet te zien.' Even later hoorde ze hoe de schoten gelost werden. Het was net alsof ze zelf stierf.

Op het schip dat haar naar Java bracht, at Martha Christina maar heel weinig. Ze werd ziek maar weigerde alle medicijnen. Totaal verzwakt stierf ze 's avonds op 1 januari 1818 tussen Buru en Manipa. Daar werd haar lichaam ook aan de Bandazee toevertrouwd.



VERANTWOORDING



Auteur: Xaf Lasomer

Bron: 'Wie is ...?' serie in Papan Tulis, katern van het Landelijk Steunpunt Educatie Molukkers in het magazine Marinjo 1998-2000, gebundeld in 2011

Bewerking/vormgeving: Nanneke Wigard, 2024

Meer weten?

Op de website [Vensters op de Molukse Geschiedenis](#) vind je meer informatie over de periode 1450-1950 en meer verhalen van historische personen

Boek *De strijd van Pattimura in documenten en verhalen*, Hans Straver, 2018

Illustraties:

Foto beeld: J. Straver-Smulders, 2010

Tekening Christina Martha: Q.M.R. Ver Huell (Gelders Archief)

Postzegel, voorkant boek, portrettekening: *De strijd van Pattimura in documenten en verhalen*, Hans Straver, 2018